

Klog Politikers Side ydet den daværende Krigsbestyrelse en Ros for, at den kun kom med smaa Fordringer til Thinget, idet den repræsentative Forsamling, som han sagde, let kunde blive strækket ved store Læ. Denne Fremgangsmaade skulde altsaa være klog og skulde snarere stille en Gjenneførelse i Udsigt, men jeg tror ikke, at dette er rigtigt. Jeg tror, at det, der vil blive forlangt fra den lovgivende Forsamlings Side, er en samlet klar Plan over de Midler; man vil anvende, og det Maal, hvortil man vil stræbe. Jeg tror, at vi aldrig her vilde kunne komme til at gaa ind paa en Plan, der væsentlig er at betragte som et Løfte for Fremtiden, en Begyndelse af Noget, hvis Afslutning vi ikke engang ere istand til at kunne overse. Det foreliggende Forslag anbefaler jeg med at sige, at Intet er dermed foregrebet; vi have Udgang til at bygge videre og at gjøre huadsomhelst, ogsaa efterat denne Plan er sat i Værk. Jeg vil i Modsetning dertil sige, at det, hvorom det her maa gjælde, netop er at komme til en Afgjørelse, der definitivt foregriber Planer, som ville kunne føre os langt ud over Grændsen for vore Kræfter. Den foreliggende Plan har derhos gjort det Indtryk paa mig, at den er fremkommen ved et Kompromis mellem de forskjellige militære Interesser, mellem Hæren og Flaaden og mellem de forskellige imod hinanden staaende Opfattelser af Landets Forsvar. Vi finde saaledes Stykker af Overforvaret, vi finde Stykker af Befæstninger paa Fyn, maatte en Antydning af den faste Jod i Sylland — dog ganske vist ogsaa kun en Antydning — og endelig finde vi Stykker af Kjøbenhavns Befæstning. Alle disse Punkter ere flettede sammen til en Plan, der altsaa maa kunne betegnes som Kompromisernes Plan. Det er min Overbevisning, at det er en urigtig Vej at komme ind paa; hvad man skaber ved paa den Maade at tage Stumper og Stykker af forskjellige Planer, vil altid vise sig at være svagt og vil blive revet i Stykker i det Dieblis, det skal bruges. For os maa det gjælde om at koncentrere vore Kræfter paa en enkelt indskrænket Plan, hvorpaa vi da ogsaa kunne lægge fuld Vægt. Det kan ikke være min Opgave at komme ind paa en Drøftelse af disse Planers Detailler; dertil mangler jeg fuldstændig Sagkundskab, og jeg skal ogsaa være fuldstændig rede til at overlade disse Hensyn til de virkelig Sagkyndiges Bedømmelse. Fra mit Standpunkt kan jeg kun opstille almindelige Hensyn, hente dels fra vor Politik og dels fra Forvarets almindelige Standpunkt. Naar vi skulde, hvad jeg haaber, kunne komme ind paa at samle vore Kræfter om Danneisen af et Værn, som virkelig svarer til vore Midler, og som er istand til at naae et, om end indskrænket, saa dog bestemt Maal, tror jeg, at en af de allerførste Fordringer, vi maa stille, er Forvarets Samling paa een Haand, altsaa en

Sammenbringning af de to militære Ministerier til et fælles Forsvarsministerium. Denne Tanke har jo allerede tidligere været baaret frem af Rigsdagen med stor Styrke; der har været gjort Skridt derhen imod; men endelig fastslaaet har denne Plan aldrig været. Naar den nu i den senere Tid atter fuldstændig er bleven forladt, tror jeg, at dette kan tilskrives, at Søværnet har søgt sig tilfidesat ved i Reglen at være repræsenteret ved en Landofficer. Det er muligt, at der er noget Berettiget heri, og naar en saadan Uvillie har gjort sig gjældende fra Søværnets Side, tror jeg ogsaa den har fundet en vis Gjengklang i denne Forsamling; thi Søværnet har dog, hvorledes end Alt hidtil er gaaet, paa en Maade været Folkets Kjælebægge. Naar det derfor har været ilde fornøjet, tror jeg ogsaa, at dette uvilkaarlig har gjort sig gjældende i denne Forsamling, saaledes at de Dnsker, der i sin Tid med saa stor Styrke kom frem her, ialtsald have ladet sig bringe til Taushed, om end Forsamlingen ikke har kunnet bringes til ganske at forandre Mening. Jeg tror imidlertid ikke, det kan nytte at tage saadanne Hensyn; det gjælder ikke om at repræsentere enten Søværnet eller Hæren, men det gjælder om at bidrage til, at det hele Forsvar virkelig kan udføres efter en fast fælles Plan. Jeg siger, at jeg har Anledning til at fremsføre dette netop nu, fordi det Forslag, der her foreligger, i saa høi Grad bærer Vidnesbyrd i denne Henseende. Hvad ligner det saaledes, mine Herrer, naar vi se, at Hæren befæster sig i Korsør, og Flaaden ved Skjælfør? Er det Meningen, at de skulle føre indbyrdes Krig, eller hvad er i det Hele Tanken med at splitte Kræfterne paa den Maade, at Flaaden søger eet fast Støttepunkt, og Hæren et andet? Jeg siger derfor, at der er al Anledning til nu paany at komme med Kravet om, at Forsvarsvesenet lægges i een Mand's Haand, fra hvilket Værn han saa end kan tages. Derfor vi komme til at lægge Hovedvægten paa Søværnet; er det muligt, at det da ogsaa bliver en Mand af dette Værn, som tager det fælles Forsvar i sin Haand. Den næste Fordring, som forekommer mig at være naturlig og nødvendig, forinden vi fatte en endelig Plan med Hensyn til de herhenhørende Forhold, er netop den, at vi gjøre Valget imellem hvilket af vore Værn, vi ville anse for at være det væsentlige, det, hvori Lyngdepunktet skal hvile, om det skal være Hæren eller Flaaden. Da disse Spørgsmaal i 1858 vare til en saa alsidig Forhandling i Rigsraadet, var det naturligt, at i Spidsen for den hele Plan blev, saaledes som det lød i Motiverne til Loven, filllet den Sætning, at Monarkiets væsentlige Forsvarsvaaben skal være Armeen. Det var som sagt naturligt dengang efter den første Krig, og det har ogsaa været tydeligt, at Flaadens hele Forhold har maattet indrettes derefter i alle de Aar, som siden ere hændte; men jeg tror, at den sidste Krig noget